dr hab. Krzysztof Gładkowski, prof. UWM
Instytut Nauk Politycznych
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski
w Olsztynie

Olsztyn, dnia 04 czerwca 2021 r.

Opinia nt. rozprawy doktorskiej mgra Andrzeja Jurkuna
pt. *Działalność społeczno-polityczna organizacji mniejszości litewskiej w Polsce*

Magister Andrzej Jurkun jest absolwentem Wydziału Nauk Społecznych, Wydziału Prawa i Administracji oraz Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Studia z zakresu nauk o polityce na Wydziale Nauk Społecznych rozpoczął w roku akademickim 2009/2010, które uwieńczył zdobycie stopnia licencjata 18 czerwca 2012 roku, po zdanie egzaminu i obronie pracy dyplomowej pt. *Formy działalności mniejszości litewskiej w Polsce na przykładzie Litewskiego Towarzystwa Świętego Kazimierza w Sejnach*. W następnym roku akademickim ukończył studia z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego na Wydziale Prawa i Administracji po zdaniu egzaminu licencjackiego i obronie pracy dyplomowej pt. *Zasada wolności działalności gospodarczej i jej ograniczenia w prawie polskim*. Kolejny stopień naukowy zdobył również w UWM wraz z ukończeniem dwóch kierunków – na Wydziale Nauk Społecznych i na Wydziale Humanistycznym. 12 czerwca 2014 roku zdał egzamin i obronił pracę magisterską pt. *Wizerunek medialny głów państw na łamach prasy opiniotwórczej. Na przykładzie Bronisława Komorowskiego i Francoisa Hollande'a*, na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna na Wydziale Humanistycznym. 23 czerwca 2014 roku uzyskał stopień magistra po zdaniu egzaminu i obronie pracy magisterskiej pt. *Działalność Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość w Obwodzie Suwalsko-Augustowskim. Na przykładzie działalności Piotra Burdyna ps. „Edward", „Kabel", „Mroźny", „Poręba"*, na kierunku politologia na Wydziale Nauk Społecznych. Autor opiniowanej rozprawy jest zatem zarówno podwójnym licencjatem, jak i podwójnym magistrem, absolwentem trzech wydziałów Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Jest to świadectwo Jego ambicji związanych ze zdobywaniem wiedzy naukowej. Zasługuje też na uwagę fakt, że mgr A. Jurkun w terminie ukończyć studia na wspomnianych kierunkach studiów. Godne uwagi jest też i to, że podejmując jako tematy badawcze różne problemy potrafił koncentrować większość z nich na zagadnieniach wchodzących w zakres studiów politologicznych.

Studia politologiczne III stopnia mgr A. Jurkun rozpoczął w roku akademickim 2014/2015, obierając jako przedmiot badań mniejszość litewską w Polsce. W trakcie studiów aktywnie uczestniczył w życiu naukowym, biorąc udział i organizując konferencje i debaty naukowe. Andrzej Jurkun aktywnie uczestniczył w blisko pięćdziesięciu ogólnopolskich i międzynarodowych konferencjach naukowych. Wśród nich są takie jak: Międzynarodowa konferencja naukowa „Sociocultural, Political, Legal and Economic Aspects of the International Environment Development" w Lwowskim Uniwersytecie Narodowym im. Iwana Franki we Lwowie, 16-17.04.2015 r. (referat pt. *Polish-Lithuanian Electricity Bridge as a Guarantor of Security in the Baltic Countries*); Międzynarodowa konferencja naukowa „The Dynamics of the Lithuanian-Polish Relations: cooperation in the UE" w Uniwersytecie Witolda Wielkiego w Kownie, 17-18 września 2015 r. (referat pt. *Powstanie sejneńskie jako czynnik kształtujący stosunki między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Litewską*); Międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Modern trends in the international environment transformation: identities, norms and values" w Lwowskim Uniwersytecie Narodowym im. Iwana Franki we Lwowie, 06.06.2018 r. (referat pt. *Społeczno-kulturowa aktywność mniejszości litewskiej w Polsce*); Ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Bezpieczeństwo XXI wieku – wymiar praktyczny i teoretyczny" – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, 03.06.2016 r. (referat pt. *Problemy i wyzwania na pograniczu polsko-litewskim*); Ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Interdyscyplinarne rozważania na temat polityki i bezpieczeństwa w XXI wieku" – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, 12.02.2018 r. (referat pt. *Zmiany strukturalne mniejszości litewskiej w Polsce – analiza i prognoza*); Ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Oddziaływanie mediów na postrzeganie i ocenę współczesnej polityki" – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie 25.06.2018 r. (referat pt. *Dostęp mniejszości litewskiej do publicznych środków masowego przekazu*).

Plonem działalności naukowej Doktoranta jest ponad trzydzieści publikacji, ujętych w bazie Expertus. Wśród publikacji poświęconych wybranemu obszarowi badań są m.in.: *Jaćwingowie – przejawy zainteresowania kulturą i poszukiwania korzeni etnicznych na Suwalszczyźnie*, „Koło Historii. Czasopismo afiliowane z Instytutem Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie" 2019, nr 22, s. 11-25 (czasopismo notowane w części B wykazu czasopism Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego – 3 punkty); *Aktywność społeczno-kulturalna społeczności litewskiej w Polsce,* [w:] *Problem stosunków polsko-niemieckich po traktacie z 1991 roku z perspektywy regionalnej*, red. K. Gładkowski, Olsztyn 2014; *Polityka władz polskich wobec mniejszości litewskiej w latach 1945-1989*, [w:] *Współczesne polityczne i społeczne wyzwania i dylematy*, red. W. Tomaszewski,

W. Fabiszewski, A. Jurkun, Olsztyn 2018; *Różnorodność kulturowa na Sejneńszczyźnie – wczoraj i dziś*, [w:] *Dialog kultur czy zarzewie konfliktów – problematyka mniejszości narodowych w Europie*, red. T. Gajownik, P. Pietnoczka, K. Sidorkiewicz, Olsztyn 2017.

Magister A. Jurkun jest laureatem Ogólnopolskiego Konkursu Debat Oksfordzkich poświęconych tematyce unijnej „Team Europe goes Oxford" (25.01.2016), zdobył pierwsze miejsce w turnieju negocjacyjnym w ramach „III Festiwalu Dyplomatycznego" w Krakowie (23-25.05.2012).

Osiągnięcia naukowe zostały wyróżnione przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w postaci przyznanych A. Jurkunowi stypendiów naukowych: stypendium MNiSW za wybitne osiągnięcia na rok akademicki 2012/2013; stypendium MNiSW za wybitne osiągnięcia na rok akademicki 2013/2014.

Andrzej Jurkun aktywnie działał w środowisku studenckim – w Kole Naukowym Politologów przy INP UWM w Olsztynie w latach 2010-2019 oraz w Studenckim Kole Naukowym Stosunków Międzynarodowych „Inter Gentes" na Wydziale Humanistycznym UWM w Olsztynie w latach 2012-2015.

Rozprawa doktorska mgra A. Jurkuna, zatytułowana *Działalność społeczno-polityczna organizacji mniejszości litewskiej w Polsce*, liczy czterysta sześćdziesiąt jeden stron. Jest to poprawiona wersja pracy doktorskiej, w której autor uwzględnił najważniejsze uwagi Recenzentów odnośnie do pierwszej wersji pracy. Prezentowana praca jest w porównaniu z poprzednią wersją obszerniejsza (poprzednia liczyła 400 stron). W strukturze pracy nastąpiła istotna zmiana, gdyż poza „Wstępem", „Zakończeniem", „Summary", „Bibliografią", „Spisem tabel" i „Wykazem skrótów" dodano, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom jednego z Recenzentów, pierwszy rozdział, który Autor zatytułował: „Kluczowe pojęci, zagadnienia teoretyczne oraz największe mniejszości narodowe w Polsce". W rozdziale tym zaprezentowano rozważania odnośnie do podstawowych pojęć i kwestii teoretycznych podjętych w dalszej części pracy. Znalazła się tu też charakterystyka największych mniejszości narodowych w Polsce, która w zamierzeniu Autora miała stanowić w pewnej mierze tło do porównania z badaną mniejszością litewską. Kolejne problemy badawcze podjęte i zreferowane w opiniowanej pracy to: historia stosunków polsko-litewskich w aspekcie politycznym (rozdział II), sytuacja społeczności litewskiej w Polsce (rozdział III), działalność organizacji mniejszości litewskiej w Polsce (rozdział IV).

Naszkicowanie rozległego tła historycznego stosunków polsko-litewskich umożliwiło autorowi wyjaśnienie wielu kwestii szczegółowych, takich jak obecność Litwinów w granicach RP, kształt granicy polsko-litewskiej czy konflikty i kwestie sporne, a także takich jak

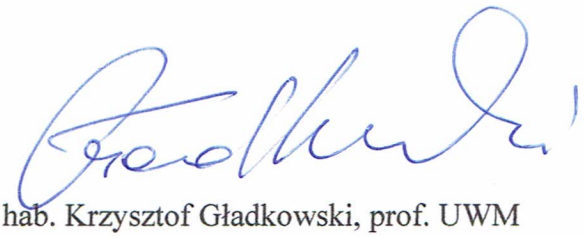
współczesna kultura i tożsamość Litwinów czy geneza mniejszości litewskiej i jej organizacji w Polsce. Autor rozprawy odnośnie do współczesnego położenia Litwinów w Polsce szczegółowo rozważył ponadto: polityczny aspekt sytuacji mniejszości litewskiej w Polsce po 1989 roku, jej liczebność oraz obecność w życiu Kościoła rzymskokatolickiego, kwestię litewskiego szkolnictwa oraz dostępu tej mniejszości do mediów publicznych, aktywność najważniejszego z centrów kultury litewskiej (Domu Kultury Litewskiej w Puńsku), udział Litwinów w wyborach parlamentarnych i samorządowych, współpracę organizacji mniejszości litewskiej z litewskimi placówkami dyplomatycznymi oraz konsularnymi.

Główny przedmiot badań, czyli działalność organizacji mniejszości litewskich, Autor rozprawy w sposób metodycznie usystematyzowany przedstawił w ostatniej części pracy (s. 293-389). Opisał następujące organizacje i ich działalność: 1) Stowarzyszenie Litwinów w Polsce, 2) Litewskie Towarzystwo Św. Kazimierza w Sejnach, 3) Fundację im. bpa Antanasa Baranauskasa „Dom Litewski" w Sejnach, 4) Stowarzyszenie Litewskiej Kultury Etnicznej w Polsce, 5) Stowarzyszenie Młodzieży Litewskiej w Polsce, 6) Stowarzyszenie Nauczycieli Litwinów w Polsce, 7) Stowarzyszenie Jaćwiesko-Pruskie, 8) Wspólnotę Litwinów w Polsce. W ostatniej części rozdziału Autor poza charakterystyką podjął próbę dokonania typologii oraz wyróżnienia funkcji, jakie pełni działalność organizacji mniejszości litewskiej w Polsce.

Analizowane w opiniowanym studium kwestie uzyskały mocniejszą podbudowę teoretyczną, co nie było łatwym osiągnięciem, gdy weźmie się pod uwagę, że Autor wieloaspektowo ujął badane problemy związane z działalnością Litwinów w Polsce. Na szczególne podkreślenie zasługują: 1) wykorzystanie materiałów pozyskanych podczas badań empirycznych, dzięki czemu wiele z przedstawionych kwestii zyskuje walor nowatorskości, 2) monograficzny opis działalności stowarzyszeń i fundacji litewskich istniejących w Polsce (przyczynek do całościowego ujęcia głównego problemu badawczego), 3) opis i analiza aktywności politycznej Litwinów w Polsce, 4) wskazanie źródeł finansowania projektów organizacji badanej mniejszości, 5) opis i charakterystyka litewskich placówek dyplomatycznych oraz ich pracy na rzecz społeczności litewskiej na podstawie badań empirycznych, 5) typologia działalności oraz wskazanie głównych funkcji działalności badanej mniejszości.

Mając na uwadze wymienione walory, bogatą literaturę zarówno polsko-, jak i litewskojęzyczną (51 publikacji w języku litewskim), akty prawne, źródła archiwalne, materiały z badań empirycznych, filmografię wykorzystaną w analizach i dokumentowaniu przedstawionych tez w studium mgra Andrzeja Jurkuna wnoszę o dalsze procedowanie w postępowaniu o nadanie stopnia doktora w dyscyplinie nauki o polityce i administracji Rady

Naukowej Dyscypliny Nauki o Polityce i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

dr hab. Krzysztof Gładkowski, prof. UWM

Promotor pracy doktorskiej